

BOĞAZIÇI BAĞIMSIZ DENETİM ve YMM A.Ş.

BOĞAZIÇI BAĞIMSIZ DENETİM VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

	www.bbdas.com.tr		/bbdas.com.tr		/bogazici_bbdas
	info@bbdas.com.tr		/bogazicibbdas		/company/bogazici-bagimsiz

Tarih : 02.11.2023

Sayı : BBDAS/2023-159

Konu : Zorunlu Karşılıklar Tebliğinde Önemli Değişiklikler Yapıldı

2 Kasım 2023 tarih 32357 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ (Sayı: 2013/15)’ de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliği (2023/30) ile; bazı maddeleri yayımı tarihinden itibaren, bazı maddeleri 27.10.2023 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinden itibaren uygulanmak üzere aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır.

Ayrıca yapılan değişikliklere başlıklar halinde özet olarak yer verilmiştir.

- Türk lirası cinsinden ticari nakdi krediler “Zorunlu Karşılık Uygulaması” kapsamı dışına çıkarılmıştır,
- “Türk Lirası Varlıklar” için belirlenen zorunlu karşılık hesaplama yöntemi uygulamasından vazgeçilerek, varlıklar için zorunlu karşılık tesis süresine ilişkin düzenleme fıkrası Tebliğden çıkarıldı,
- “Türk Lirası Yükümlülükler” ile “Yabancı Para Yükümlülüklerinde” zorunlu karşılık oranlarında değişiklikler yapıldı,
- Türk lirası “Zorunlu Karşılık Ayırma” esaslarında değişiklik yapıldı,
- Merkez Bankasınca belirlenen yurt dışından sağlanan yatırım amaçlı yabancı para cinsinden kredilerde, zorunlu karşılık oranının %0 uygulama süresi (istisna uygulama süresi) 20.12.2023 tarihine kadar uzatıldı,
- Zorunlu karşılık kapsamı dışına çıkarılan varlıklar için uygulama öncesi döneme ait karşılık ayırma süreleri belirlendi.

Merkez : Mahmutbey Mah. 2416 Sok. E2 Blok İSTOÇ Aktem Plaza No:4 K:8/58 Bağcılar / İSTANBUL Tel: 0 212 433 83 00 Fax: 0 212 433 83 03
Antalya İrtibat : Etiler Mah. 832 Sok. Arat İş Merkezi K:8 No:4/20 Muratpaşa / ANTALYA Tel: 0 242 248 26 06 Fax: 0 242 248 66 03
Kayseri İrtibat : Gevher Nesibe Mah. İstasyon Cad. Sütsever Apt. No:55/11 K:6 Kocasinan / KAYSERİ Tel: 0 352 220 50 30 Fax: 0 352 220 50 40
Bursa İrtibat : İhsaniye Mah. İzmir Yolu Cad. No:110/A D:8 Nilüfer / BURSA Tel: 0 224 240 09 07 Fax: 0 224 240 09 07
Bolu İrtibat : Kıracaçay Mah. İzzet Baysal Cad. Güler 2 İş Hanı No:88 Kat:2/47 BOLU Tel: 0 374 210 10 28 Fax: 0 374 210 10 29
Fethiye İrtibat : Akarca Mah. Tarık Maro Cad. No:18/1 Fethiye /MUĞLA Tel: 0 507 182 76 79
Ticaret Sicil No : 700923 Mersis No : 0470058081600010 Web : www.bbdas.com.tr E-mail : info@bbdas.com.tr

1- Türk Lirası Cinsinden Ticari Nakdi Krediler "Zorunlu Karşılık Uygulaması" Kapsamı Dışına Çıkarılmıştır:

MADDE 1- 25/12/2013 tarihli ve 28862 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ (Sayı: 2013/15)'in 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlükten Kaldırılan Fıkra Hükümü:

"(3) Bankaların ve finansman şirketlerinin, tabi oldukları muhasebe standartları ve kayıt düzeni esas alınarak, esasları Merkez Bankasınca belirlenen Türk lirası cinsinden nakdi krediler zorunlu karşılığa tabi varlıkları oluşturur"

Yapılan bu düzenleme ile; %20 oranında zorunlu karşılık uygulanan, Türk lirası cinsinden ticari nakdi krediler zorunlu karşılık uygulaması kapsamı dışına çıkarılmış oldu. Bu uygulama 2 Kasım 2023 tarihinden itibaren uygulamaya girmiştir.

2- Türk Lirası Varlıklar İçin Belirlenen Zorunlu Karşılık Hesaplama Yöntemi Uygulamasından Vazgeçildi:

MADDE 2- Aynı Tebliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlükten Kaldırılan Fıkra Hükümü:

"Zorunlu karşılığa tabi varlıklar ise usul ve esasları Merkez Bankasınca belirlenen hesaplama yöntemine göre dört haftada bir cuma günleri itibarıyla hesaplanır."

Zorunlu karşılığı tabi varlıklar için karşılık ayrılma yöntemi Tebliğden çıkarılırken, zorunlu karşılığa tabi yükümlülükler önceden olduğu gibi, iki haftada bir cuma günleri itibarıyla hesaplanmaya devam edilecektir.

3- "Türk Lirası Yükümlülükler" İle "Yabancı Para Yükümlülüklerinde" Zorunlu Karşılık Oranlarında Değişiklik Yapıldı:

MADDE 3- Aynı Tebliğin 6 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddenin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(1) Zorunlu karşılık oranları "Türk Lirası Yükümlülükler" için aşağıdaki gibidir:

<i>Mevduat/Katılım Fonu (Yurt Dışı Bankalar Mevduatı/Katılım Fonu Hariç)</i>	<i>Oran</i>
a)- Vadesiz, ihbarlı, 1 aya kadar ve 3 aya kadar (3 ay dahil) vadeli	% 8
b)- 6 aya kadar (6 ay dahil) vadeli	% 0
c)- 1 yıla kadar vadeli	% 0
ç)- 1 yıl ve 1 yıldan uzun vadeli	% 0
d)- 6 aya kadar (6 ay dahil) vadeli Merkez Bankasıncı <u>KUR/FİYAT KORUMALI</u> desteği sağlanan hesaplar	% 30
e)- 1 yıla kadar vadeli ve 1 yıl ve daha uzun vadeli Merkez Bankasıncı <u>KUR/FİYAT KORUMALI</u> desteği sağlanan hesaplar	% 10
<i>Müstakrizlerin Fonları</i>	% 0
<i>Diğer Yükümlülükler (Yurt Dışı Bankalar Mevduatı/Katılım Fonu Dahil)</i>	
a)- 1 yıla kadar (1 yıl dahil) vadeli	% 8
b)- 3 yıla kadar (3 yıl dahil) vadeli	% 5,5
c)- 3 yıldan uzun vadeli	% 3
ç)- Kalkınma ve Yatırım Bankalarıncı 1 yıldan uzun vadeli ihraç edilen menkul kıymetler	% 0

(2) Zorunlu karşılık oranları "Yabancı Para Yükümlülükler" için aşağıdaki gibidir:

<i>Mevduat/Katılım Fonu (Yurt Dışı Bankalar Mevduatı/Katılım Fonu Ve Kıymetli Maden Depo Hesapları Hariç)</i>	<i>Oran</i>
a)- Vadesiz, ihbarlı, 1 aya kadar vadeli	% 30
b)- 3 aya kadar, 6 aya kadar ve 1 yıla kadar vadeli	% 26
c)- 1 yıl ve 1 yıldan uzun vadeli	% 20
<i>Kıymetli Maden Depo Hesapları</i>	
a)- Vadesiz, ihbarlı, 1 aya kadar, 3 aya kadar, 6 aya kadar ve 1 yıla kadar vadeli	% 26
b)- 1 yıl ve 1 yıldan uzun vadeli	% 22
<i>Müstakrizlerin Fonları</i>	% 25
<i>Diğer Yükümlülükler (Yurt Dışı Bankalar Mevduatı/Katılım Fonu Dahil)</i>	
a)- 1 yıla kadar (1 yıl dahil) vadeli	%21
b)- 2 yıla kadar (2 yıl dahil) vadeli	%16
c)- 3 yıla kadar (3 yıl dahil) vadeli	%11
ç)- 5 yıla kadar (5 yıl dahil) vadeli	%7
d)- 5 yıldan uzun vadeli	%5

- Kur Korumalı Mevduat'ta (KKM) zorunlu karşılık oranı yükseltildi ve döviz mevduat için TL cinsi ilave zorunlu karşılık oranı getirildi. Böylece piyasada oluşan TL likidite fazlası, zorunlu karşılık oran artışıyla sistemden çekilmeye devam edilecek. Aynı zamanda KKM'den TL mevduata geçiş teşvik edilecek.
- KKM'nin yoğunlaştığı 6 aya kadar vadelinin zorunlu karşılık oranı 5 puan artırılarak %30'a yükseltildi.
- 1 yıla kadar vadeli ile 1 yıl ve daha uzun vadeli olanlar için zorunlu karşılık oranı ise %5'ten %10'a çıkarıldı.
- TCMB, Eylül ayında KKM'nin yoğunlaştığı 6 aya kadar vadelinin zorunlu karşılık oranını %15'ten % 25'e yükseltmiş, 1 yıla kadar vadeli ve 1 yıl ve daha uzun vadeli olanlar için zorunlu karşılık oranını ise %5 olarak belirlemişti.
- Döviz mevduata 4 puan TL cinsi zorunlu karşılık ayırma zorunluluğu getirildi.
- Yabancı para cinsinden mevduat/katılım fonu için zorunlu karşılık oranları tüm vadelerde 1'er puan artırıldı.
- Piyasada oluşan TL likidite fazlasının sistemden çekilmesi ve TL mevduata geçişin desteklenmesi amacıyla TL cinsinden tesis edilmek üzere tüm vadelerde, döviz mevduata % 4 ilave zorunlu karşılık ayrılmasına karar verildi.
- Bu düzenleme ile, bankaların KKM ve döviz mevduatlarında yaşanan zorunlu karşılık artışı nedeniyle müşterilerini standart Türk Lirası mevduata yönlendirmesi amaçlanmıştır.
- Firmaların krediye erişimini kolaylaştırmak amacıyla bankalarca kullanılan krediler için % 30 oranında menkul kıymet tesis edilmesi uygulaması ile fatura karşılığı kredi uygulaması sona erdirilmişti.

Yürürlükten Kaldırılan Ve Değiştirilen Fıkra Hükümü:

Düzenleme ile;

“(3) (Değişik:RG-20/8/2022-31929) Zorunlu karşılığa tabi varlıklar için zorunlu karşılık oranı bankalar için yüzde 0, finansman şirketleri için yüzde 20 olarak uygulanır”

Fıkrası yürürlükten kaldırılarak, aşağıdaki 4'üncü fıkra eklenmiştir.

“(4) Yabancı para cinsinden mevduat/katılım fonu (yurt dışı bankalar mevduatı/katılım fonu ve kıymetli maden depo hesapları hariç) için ilave zorunlu karşılık oranı yüzde 4'tür.”

Sadeleşme adımları kapsamında menkul kıymet düzenlemesinde yapılan değişlikle uyumlu olarak finansman şirketlerince kullanılan ticari krediler için % 20 oranında zorunlu karşılık tesisi uygulaması sona erdirildi.

Döviz cinsinden varlığa (mevduata) % 4 oranında TL cinsi zorunlu karşılık ayırma mecburiyeti getirilmiştir.

4- Türk Lirası Zorunlu Karşılık Ayırma Esaslarında Değişlik Yapıldı:

MADDE 4- Aynı Tebliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddenin dördüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "6 ncı maddede" ibaresi "6 ncı maddenin ikinci fıkrasında" şeklinde değiştirilmiş, aynı maddeye yedinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

Değiştirilen Cümle:

Tebliğin 7'inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi;

"Türk lirası zorunlu karşılıklar, Merkez Bankası nezdinde açılan hesaplarda nakden, yükümlülükler için ortalama olarak ve varlıklar için bloke olarak tesis edilir"

Şeklinde iken, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Türk lirası yükümlülükler için zorunlu karşılıklar Merkez Bankası nezdinde açılan hesaplarda nakden ve ortalama olarak tesis edilir."

Değiştirilen Cümle:

Tebliğin 7'inci maddesinin dördüncü fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "6 ncı madde" ibaresi "6 ncı maddenin ikinci fıkrasında" şeklinde değiştirilmiştir.

Fıkranın değişen hali aşağıdaki gibidir:

"(4) Yabancı para yükümlülükler için tesis edilecek yabancı para zorunlu karşılık tutarı 6 ncı maddenin ikinci fıkrasında öngörülen oranlar kullanılarak hesaplanır"

Maddeye Eklenen Fıkra Hükmü:

Aşağıda eklenen fıkra hükmü ile, yabancı para cinsinden mevduat/katılım fonu için hesaplanacak zorunlu karşılıkların TL cinsinden Merkez Bankası nezdinde açılan hesapta nakden ve bloke olarak tesis edileceği belirlenmiştir.

"(8) Yabancı para cinsinden mevduat/katılım fonu (yurt dışı bankalar mevduatı/katılım fonu ve kıymetli maden depo hesapları hariç) için 6 ncı maddenin dördüncü fıkrasında öngörülen oranlar kullanılarak hesaplanan zorunlu karşılıklar Türk lirası cinsinden Merkez Bankası nezdinde açılan hesaplarda nakden ve bloke olarak tesis edilir."

5- Varlıklar İçin Zorunlu Karşılık Tesis Süresine İlişkin Düzenleme Fıkrası Tebliğden Kaldırılmıştır:

MADDE 5- Aynı Tebliğin 8 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlükten Kaldırılan Fıkra Hükümü:

“(2) Varlıklar için zorunlu karşılık tesis süresi 28 gündür. Bu süre hesaplama tarihinden iki hafta sonraki cuma günü başlar ve dördüncü haftanın perşembe günü sona erer”

Böylelikle, varlıklar için zorunlu karşılık tesis süresine ilişkin düzenleme Tebliğden kaldırılmış oldu.

6- Merkez Bankasınca Belirlenen Yurt Dışından Sağlanan Yatırım Amaçlı Yabancı Para Cinsinden Bazı Kredilerde Zorunlu Karşılık Oranının %0 Uygulama Süresi (İstisna Uygulama Süresi) 20.12.2023 Tarihine Kadar Uzatılmıştır:

MADDE 6- Aynı Tebliğin geçici 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ikinci fıkrasında” ibaresi “ikinci ve dördüncü fıkralarında” şeklinde ve “22/12/2023” ibaresi “20/12/2024” şeklinde değiştirilmiştir.

Fıkranın değişen hali aşağıdaki gibidir:

“(1) Tebliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan yükümlülüklerden Merkez Bankasınca belirlenen yabancı para cinsinden yurt dışından sağlanan 6 aydan uzun vadeli olanların 6/1/2023 tarihine göre artış tutarına Tebliğin 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan zorunlu karşılık oranları 20/12/2023 (dâhil) hesaplama tarihine kadar yüzde 0 olarak uygulanır.”

Bu değişiklik ile, yurt dışından sağlanan yatırımların teşvik edilmesi amacıyla söz konusu kaynaklara zorunlu karşılık istisnasının süresi 20 Aralık 2023'ten 20 Aralık 2024 tarihine kadar uzatıldı.

7- Zorunlu Karşılık Kapsamı Dışına Çıkarılan Varlıklar İçin Uygulama Öncesi Döneme Ait Karşılık Ayırma Süreleri Belirlendi:

MADDE 7- Aynı Tebliğe aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Zorunlu karşılığa tabi varlıkların tesisine ilişkin geçici uygulama

GEÇİCİ MADDE 15- (1) Bu maddeyi ihdas eden Tebliğin 1 inci, 2 nci ve 4 üncü maddeleri ile yürürlükten kaldırılan zorunlu karşılığa tabi varlıklar için 13/10/2023 hesaplama tarihi itibarıyla hesaplanan zorunlu karşılıkların tesisi 27/10/2023 ile 23/11/2023 tarihleri arasında yapılır.”

Tebliğin; 1, 2 ve 4'üncü maddeleri ile Türk Lirası cinsinden nakdi ticari kredilerde ve Türk Lirası cinsinden varlıklarda zorunlu karşılık uygulaması kaldırılmış olup, eklenen Geçici madde ile de, 13/10/2023 hesaplama tarihi itibariyle hesaplanan zorunlu karşılıkların tesisinin 27/10/2023 ile 23/11/2023 tarihleri arasında yapılacağı hükme bağlanmaktadır.

8- Yürürlük Maddesi:

MADDE 8- Bu Tebliğin;

a) 3 üncü maddesiyle değiştirilen Tebliğin 6 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ile aynı maddeye eklenen dördüncü fıkrası 27/10/2023 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

Saygılarımızla.

BOĞAZİÇİ BAĞIMSIZ DENETİM VE YMM A.Ş.

(!) Sirkülerimizde yer verilen açıklamalar sadece bilgilendirme amaçlı olup, vergiyi doğuran olay ve diğer yükümlülüklerin özelliğine göre farklılıklar oluşabileceğinden tereddüt edilen hususlarda konusunda uzman bir danışmandan veya yetkili kurumlardan görüş alınması gerekmekte olup, sadece sirkülerimiz esas alınarak yapılacak işlemler sonucunda doğabilecek zararlardan yazar veya müşavirliğimiz sorumlu tutulamaz.